

L'aparició d'un nou sufix

David CASELLAS

Actualment ens trobem davant un fenomen nou. Fins avui, en la formació de mots nous s'han emprat un conjunt de prefixos i sufixos ja fixats, procedents de les llengües clàssiques (l·latí i grec), bé mantenint la forma original d'aquelles llengües, bé adaptats convenientment d'acord amb els canvis que ha sofert la llengua catalana durant els segles que fa que existeix. Avui, però, cada vegada amb més força hi ha un grup de mots que adopten un nou sufix d'origen anglès: *-ing*.

De mots que acabin en *-ing*, de segur que a tots se'ns n'acuden uns quants de molt freqüents: *pàrquing* o *càmping* potser són els més representatius. Però la llista no s'acaba aquí: *ponting*, *trekking*, *fúting*, *tràveling*, *rànquing*, *zàping*, *surfing*, *windsurfing*, *overbooking*, *càsting*, *skating*, *aquaplaning*, *mítting*, *caravàning*, *holding*, *doping*, *rafting*, *lifting*, *brainstorming*, *catering*, *dúmping*, *feeling*, *mushing*, *piling*... (per esmentar-ne alguns dels més populars).

És curiós com ha arrelat aquest sufix anglès, fins al punt que ha donat lloc a algun mot de lexema completament català, usat amb un to humorístic: *pànxing*. La prova que aquest mot és completament popular, malgrat no ser admès en cap diccionari, és que fins i tot la trobem en una publicació d'informació turística del Berguedà titulada *De pànxing*. I és que l'argot del jovent sembla que té una predilecció per tot allò que tingui una forma anglesa, de tal manera que es prefereix la invenció d'un mot amb un sufix anglès als mots tradicionals *mandrejar* o *fer el mandra*, *endropir-se* o *fer el dropo*, *galvanejar*, *fer el pèr-sós*... Això mateix ha succeït amb *pònting* (en castellà, *puenting*), esport que en anglès s'anomena *bungee*; el Termcat¹ ha proposat d'anomenar-lo *salt de pont*, expressió que no s'ha popularitzat, potser perquè el Termcat sol actuar massa tard, quan el mot ja és plenament arrelat entre els parlants. També és curiós de destacar que alguns d'aquests neologismes acabats en *-ing* no formen part de l'anglès estàndard; així, a les escoles d'anglès sempre ensenyen que d'un càmping se'n diu *camp site* (en català segurament també n'hauríem de dir *lloc d'acampada*). Per tant, nosaltres (i també algunes altres llengües) hem convertit una forma verbal anglesa (un gerundi) en un nom català.

De tots els altres mots que hem esmentat, només n'hi ha alguns d'inclosos en el DIEC²: *fúting* (escrit en la forma catalanitzada, no en la forma anglesa *footing*), *tràveling*, *rànquing*, *mítting*. Alguns altres, però, són admesos pel Termcat: *piling*, *múixing*, *zàping*, *dúmping* ('venda de productes al mercat exterior a preus més baixos que els del mercat interior'), *lifting*, *càsting*, *caravàning*. La resta són desaconsellats. Així hauríem de parlar de *tresc* i no de *trekking* (expedició excursionista organitzada a regions exòtiques i de difícil accés); de *surf* o *surf a vela*, no pas de *surfing* o *windsurfing*; de *sobrerreserva*, no pas de *overbooking*; de *servei d'àpats*, no pas de *catering*; de *pluja d'idees* i no de *brain-*

storming; de *societat de cartera* o *grup d'empreses* i no pas de *holding*; de *dopatge*, en lloc de *doping*; de *descens en bot* i no pas de *rafting*; de *patinatge* i no pas de *skating*; de *hidroplanatge* i no pas de *aquaplaning*; de *sentiment* o *impressió*, no pas de *feeling*.

Tot això, però, ens obre les portes a un dubte: per què alguns d'aquests mots (tots formats amb el sufix *-ing*) són admesos i alguns altres no ho són? Abans de veure-ho amb casos concrets dels analitzats avui,

Críters de refús de manlleus³

- Manlleus innecessaris perquè designen el mateix concepte que una paraula viva de la llengua.
Exemples: *dancing* (*sala de ball*), *slide* (*diapositiva*), *printer* (*impressora*).
- Manlleus fonèticament, gràficament o morfològicament difícils d'integrar. Caldrà analitzar les possibilitats de substituir-los per un neologisme propi de la llengua o d'adaptar-los-hi gràficament i fonèticament.
Exemples: *ace* (*punt de servei*), *brainstorming* (*pluja d'idees*).
- Manlleus d'incorporació recent fàcilment substituïbles.
Exemples: *compact disc* (*disc compacte*), *esthéticienne* (*esteticista*).
- Manlleus que arrossegarien una sèrie de derivats de la llengua originària que forçarien l'estructura del català.
Exemple: *stage* («estada de formació»), *stagiaire* («el qui fa un stage»).

reproduïrem alguns dels criteris formulats pel Termcat sobre el refús de manlleus:

Per part nostra, comentariem que, a partir d'aquests criteris, entenem que *brainstorming* és difícilment adaptable a la fonètica catalana i que és millor de substituir-lo per un neologisme català com *pluja d'idees*. Entenem que s'adapti gràficament

i fonèticament *múixing*, *fúting*, *zàping*... Però no entenem del tot (suposo que els lectors tampoc) per què no són acceptables *rafting*, *catering* o *doping*: no hi ha cap paraula viva de la llengua que designi aquests conceptes; són fàcilment adaptables fonèticament (només caldria afegir-hi l'accent: *ràfting*, *càtering*, *dòping*), i potser només en el cas de *dòping* cal tenir en compte la formació de mots derivats (*dopar-se*, *antidopatge*...). Sembla que *càtering* i *ràfting* són manlleus molt estesos i fàcilment adaptables al sistema gràfic i fònic del català. No veig quina diferència hi pot haver entre un *càsting* (una prova de selecció d'actors) i un *càtering* (servei d'àpats). Em sembla que si s'admet l'un també s'hauria d'admetre l'altre. I amb això no vull dir que vagi a favor de l'admissió indiscriminada de manlleus; únicament vull dir que cal que els criteris siguin més clars i coherents. Estic segur que de proves de selecció d'actors fa temps que se'n fan (des que existeixen el teatre, el cinema...); ara de cop se'ns ha despertat la necessitat de batejar-ho amb un neologisme? I fins ara, com ens ho havíem fet, sense tenir el nom *càsting*? ¿Realment aquest és un mot necessari, o és un mot que, sense encomanar-se a Déu ni al diable, els mitjans de comunicació actuals innecessàriament han difós? De la mateixa manera, d'allò que popularment se n'havia dit sempre *anar a córrer*, ara se'n diu *anar a fer fúting*; deu quedar més fi! Realment, crec que s'haurien de revisar els criteris d'admissió i refús de manlleus. Així i tot, potser no ens hem de preocupar tant d'aquests mots, bé perquè són tecnicismes, bé perquè poden passar de moda tan ràpidament com han aparegut. Ja ho veurem! ♦

1. Centre de Terminologia que depèn de l'Institut d'Estudis Catalans.

2. *Diccionari de la llengua catalana*, editat per l'Institut d'Estudis Catalans.

3. *Manlleus i calcs lingüístics en els treballs de terminologia catalana*. Críters lingüístics per a la terminologia 1, Termcat, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1990.